

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1962

Vyhlásené: 27.12.1962 Časová verzia predpisu účinná od: 01.05.1990 do: 31.12.1991

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

121

ZÁKON

z 19. decembra 1962

o hospodárskej arbitráži

Národné zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Prvá časť

Úvodné ustanovenia

§ 1

Hospodárska arbitráž pri ochrane práv a právom chránených záujmov vznikajúcich pri podnikateľskej činnosti a v ďalších hospodárskych vzťahoch (ďalej len „hospodárske vzťahy“) plní tieto hlavné úlohy:

- a) prejednáva a rozhoduje spory vznikajúce pri podnikateľskej činnosti a pri hospodárskom styku medzi účastníkmi hospodárskych vzťahov¹⁾ (ďalej len „organizácie“) a uskutočňuje výkon arbitrážnych rozhodnutí,
- b) v prípadoch a za podmienok ustanovených osobitnými predpismi rozhoduje o neplatnosti opatrenia orgánu hospodárskeho riadenia a o uložení hospodárskej pokuty.²⁾

§ 2

(1) Hospodárske spory, ktoré hospodárska arbitráž prejednáva a rozhoduje, sú najmä

- a) spory o uzavretí hospodárskych zmlúv a spory o zmenu alebo zrušenie hospodárskych záväzkov (predzmluvné spory),
- b) spory o reálne plnenie,
- c) spory o majetkové,
- d) spory o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je o to naliehavý právny záujem (určovací spory),
- e) spory o zdržanie sa protiprávneho konania a spory o odstránenie protiprávneho stavu,
- f) spory o vydanie vecí,

(2) Hospodárska arbitráž rozhoduje o predaji založenej alebo zadržanej veci a o uspokojení pohľadávky k jeho výťažku.³⁾

(3) Hospodárska arbitráž nerozhoduje

- a) spory z prepravných zmlúv, ktoré sú v súvislosti s dovozom alebo vývozom tovaru alebo ktoré sa týkajú tranzitnej dopravy,
- b) spory z majetkových vzťahov v medzinárodnom obchodnom styku,²⁾

c) spory medzi odborovým orgánom a organizáciou o náhradu škody, vzniknutej nesprávnym postupom pri vykonávaní nemocenského poistenia.

Tieto spory rozhodujú sudy.

(4) Hospodárska arbitráž nerozhoduje ďalej spory, na rozhodovanie ktorých je podľa osobitných predpisov príslušný iný orgán.

§ 2a

Hospodárska arbitráž prejednáva a rozhoduje aj hospodárske spory o náhradu škody a o náhradu majetkovej ujmy medzi organizáciami a orgánmi hospodárskeho riadenia²⁾ v prípadoch a za podmienok ustanovených osobitným predpisom.

§ 3

Ak hospodárska arbitráž vysloví, že spor nepatrí do jej právomoci, je tým súd, prípadne iný orgán viazaný, a to aj keď ide o spor, ktorý bol hospodárskej arbitráži postúpený.

Druhá časť

Organizácia hospodárskej arbitráže

Prvý oddiel

Organizácia arbitrážnych orgánov

§ 5

(1) Hospodárska arbitráž je sústavou nezávislých orgánov rozhodujúcich hospodárske spory. Rozhoduje takisto o neplatnosti opatrenia orgánu hospodárskeho riadenia a o uložení hospodárskej pokuty. Pri tejto činnosti je viazaná iba právnymi predpismi.

(2) V ostatných oblastiach činnosti má Štátna arbitráž Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky postavenie ústredného orgánu štátnej správy Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Štátna arbitráž Českej republiky a Štátna arbitráž Slovenskej republiky majú v týchto oblastiach postavenie ústredného orgánu štátnej správy Českej republiky a Slovenskej republiky.

§ 6

(1) Orgánmi hospodárskej arbitráže sú:

- a) Prezídium hospodárskej arbitráže,
- b) Štátna arbitráž Československej socialistickej republiky v Prahe; jej súčasťou je vojenská zložka,
- c) Štátna arbitráž Českej socialistickej republiky v Prahe a Štátna arbitráž Slovenskej socialistickej republiky v Bratislave,
- d) krajské štátne arbitráže.

(2) Vláda Českej socialistickej republiky a vláda Slovenskej socialistickej republiky zriaďuje a zrušuje krajské štátne arbitráže, určuje obvody ich pôsobnosti a určuje ich sídla.

§ 7

(1) Na čele Štátnej arbitráže Československej socialistickej republiky je hlavný arbiter Československej socialistickej republiky. Na čele Štátnej arbitráže Českej socialistickej republiky je hlavný arbiter Českej socialistickej republiky a na čele Štátnej arbitráže Slovenskej socialistickej

republiky je hlavný arbiter Slovenskej socialistickej republiky. Na čele krajskej štátnej arbitráže je jej vedúci.

(2) Osobným úradom vojakov a ostatných pracovníkov činných pri vojenskej zložke Štátnej arbitráže Československej socialistickej republiky je Ministerstvo národnej obrany.

§ 8

(1) Štátna arbitráž Československej socialistickej republiky

- a) sleduje rozhodovanie štátnych arbitráží republík a dozerá na zákonnosť rozhodovania všetkých arbitrážnych orgánov,
- b) vykonáva prieskum, ako pôsobí právny poriadok v oblasti hospodárskych vzťahov organizácií, pripravuje návrhy právnych predpisov alebo spolupôsobí pri ich príprave,
- c) vydáva, pokiaľ je na to zákonom splnomocnená, v jeho medziach všeobecne záväzné právne predpisy,
- d) na zabezpečenie jednotného výkladu právnych predpisov v oblasti hospodárskych vzťahov organizácií a jednotnosti rozhodovania zaujíma stanoviská k závažným právnym otázkam a za tým účelom tiež zvoláva pravidelné porady arbitrážnych orgánov, vydáva smernice a inštrukcie pre mimorozhodovaciu činnosť všetkých orgánov hospodárskej arbitráže a vykonáva prieskum ich práce,
- e) rozvíja v rámci svojej pôsobnosti medzinárodnú spoluprácu.

(2) Na zabezpečenie úloh Štátnej arbitráže Československej socialistickej republiky jej poskytujú ostatné orgány hospodárskej arbitráže potrebné informácie, písomnosti a podklady a vyvíjajú potrebnú súčinnosť; od krajských štátnych arbitráží môže Štátna arbitráž Československej socialistickej republiky vyžadovať tieto údaje a súčinnosť len s vedomím príslušnej Štátnej arbitráže Českej socialistickej republiky alebo Štátnej arbitráže Slovenskej socialistickej republiky.

§ 8a

Štátna arbitráž Českej republiky a Štátna arbitráž Slovenskej republiky

- a) sledujú rozhodovanie krajských štátnych arbitráží a dozerajú na zákonnosť ich rozhodovania,
- b) zabezpečujú hospodárenie, personálnu agendu a správu aj na krajských štátnych arbitrážach a v týchto oblastiach tieto arbitrážne orgány riadia,
- c) po prerokovaní so Štátnou arbitrážou Československej socialistickej republiky vydávajú inštrukcie pre mimorozhodovaciu činnosť krajských štátnych arbitráží a zvolávajú pravidelné porady arbitrážnych orgánov a aktívny hospodárskych právnikov,

§ 9

(1) Hlavného arbitra Československej socialistickej republiky a jeho prvého námestníka vymenúva a odvoláva vláda Československej socialistickej republiky. Ak je hlavným arbitrom Československej socialistickej republiky občan Českej socialistickej republiky, je jeho prvým námestníkom občan Slovenskej socialistickej republiky alebo naopak. Hlavný arbiter Československej socialistickej republiky zodpovedá vláde Československej socialistickej republiky za riadnu činnosť orgánov hospodárskej arbitráže. Ustanovuje a odvoláva štátnych arbitrov Štátnej arbitráže Československej socialistickej republiky primerane z občanov oboch republík; ak ide o pracovníkov vojenskej zložky Štátnej arbitráže Československej socialistickej republiky, robí tak po dohode s ministrom národnej obrany. Náčelník vojenskej zložky je námestníkom hlavného arbitra Československej socialistickej republiky; zastupuje ho vo veciach súvisiacich so zabezpečením obrany a bezpečnosti štátu.

(2) Hlavného arbitra Českej socialistickej republiky a hlavného arbitra Slovenskej socialistickej republiky a ich námestníkov vymenúva a odvoláva vláda príslušnej republiky na návrh hlavného arbitra Československej socialistickej republiky. Hlavný arbiter Českej socialistickej republiky a hlavný arbiter Slovenskej socialistickej republiky zodpovedajú za riadnu činnosť Štátnej arbitráže Českej socialistickej republiky a Štátnej arbitráže Slovenskej socialistickej republiky a krajských štátnych arbitráží nimi vedených vláde príslušnej republiky a hlavnému arbitrovi Československej socialistickej republiky. Hlavní arbitri Českej socialistickej republiky i Slovenskej socialistickej republiky ustanovujú a odvolávajú štátnych arbitrov Štátnej arbitráže Českej socialistickej republiky a Štátnej arbitráže Slovenskej socialistickej republiky.

(3) Vedúcich krajských štátnych arbitráží a štátnych arbitrov týchto arbitráží ustanovuje a odvoláva na území Českej socialistickej republiky hlavný arbiter Českej socialistickej republiky a na území Slovenskej socialistickej republiky hlavný arbiter Slovenskej socialistickej republiky. Vedúci krajských štátnych arbitráží riadia prácu týchto arbitráží a zodpovedajú hlavnému arbitrovi Českej socialistickej republiky, prípadne hlavnému arbitrovi Slovenskej socialistickej republiky za ich činnosť v rozsahu vyplývajúcom z tohto zákona.

(4) Hlavný arbiter Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, hlavný arbiter Českej republiky, hlavný arbiter Slovenskej republiky a ich námestníci a vedúci krajských štátnych arbitráží musia spĺňať požiadavky ustanovené pre funkcie štátneho arbitra.

§ 9a

(1) Za štátneho arbitra sa môže ustanoviť odborne vyspelý, bezúhonný československý občan, ktorý

- a) má vysokoškolské vzdelanie v študijnom odbore právo,
- b) po určený čas sa pripravoval ako arbitrážny čakaťel na výkon činnosti štátneho arbitra čakaťelskou praxou a úspešne zložil arbitrážnu skúšku, ktorou preukázal potrebné vedomosti a skúsenosti na výkon funkcie štátneho arbitra.

(2) Čakaťelskú prax a arbitrážnu skúšku upraví podrobnejšie všeobecne záväzným právnym predpisom Štátna arbitráž Československej socialistickej republiky; úpravu týkajúcu sa čakaťelskej praxe a arbitrážnej skúšky čakaťelov vojenskej zložky Štátnej arbitráže Československej socialistickej republiky ustanoví Štátna arbitráž Československej socialistickej republiky po dohode s Federálnym ministerstvom národnej obrany.

§ 10

(1) Členmi Prezídia hospodárskej arbitráže sú hlavný arbiter Československej socialistickej republiky, prvý námestník hlavného arbitra Československej socialistickej republiky, hlavný arbiter Českej socialistickej republiky a hlavný arbiter Slovenskej socialistickej republiky. Ak sa prerokujú veci súvisiace so zabezpečením obrany a bezpečnosti štátu, na rokovaní prezídia sa zúčastňuje aj náčelník vojenskej zložky.

(2) Prezídium hospodárskej arbitráže

- a) rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu Štátnej arbitráže Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a o zmene alebo zrušení rozhodnutia o uložení hospodárskej pokuty a rozhodnutia o neplatnosti opatrenia orgánu hospodárskeho riadenia,
- b) schvaľuje rokovací poriadok Prezídia hospodárskej arbitráže.

Na týchto veciach sa prezídium môže platne uznášať za prítomnosti väčšiny svojich členov. Pri rovnosti hlasov platí za prijatý návrh, pre ktorý hlasoval hlavný arbiter Československej socialistickej republiky.

(3) Prezídiu hospodárskej arbitráže patrí ďalej prerokúvať najmä

- a) návrhy právnych predpisov pripravovaných Štátnou arbitrážou Československej socialistickej republiky,
- b) najzávažnejšie stanoviská Štátnej arbitráže Československej socialistickej republiky na zabezpečenie jednotného výkladu právnych predpisov na hospodárskom úseku.

Druhý oddiel

Príslušnosť

§ 13

Štátna arbitráž Československej socialistickej republiky

(1) Štátna arbitráž Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky prejednáva a rozhoduje

- a) hospodárske spory, v ktorých aspoň jednou zo strán je Federálne ministerstvo národnej obrany alebo jemu podriadená organizácia,
- b) hospodárske spory týkajúce sa dodávok a poddodávok nevyhnutných na zabezpečenie obrany a bezpečnosti štátu alebo dodávok v odbore štátnych hmotných rezerv,
- c) spory uvedené v § 2a medzi organizáciami a federálnymi ministerstvami alebo inými federálnymi ústrednými orgánmi.

(2) Štátna arbitráž Československej socialistickej republiky rozhoduje o uložení hospodárskych pokút

- a) ak návrh na uloženie hospodárskej pokuty smeruje proti organizácii v pôsobnosti federácie alebo proti niekoľkým organizáciám, z ktorých aspoň jedna je v pôsobnosti federácie,
- b) ak návrh na uloženie hospodárskej pokuty súvisí so zaistením obrany a bezpečnosti štátu alebo s dodávkami v odbore štátnych hmotných rezerv.

(3) Štátna arbitráž Československej socialistickej republiky rozhoduje o neplatnosti opatrenia orgánu hospodárskeho riadenia,

- a) ak návrh na vyslovenie neplatnosti opatrenia orgánu hospodárskeho riadenia smeruje proti federálnemu ministerstvu alebo inému federálnemu ústrednému orgánu,
- b) ak návrh na vyslovenie neplatnosti opatrenia orgánu hospodárskeho riadenia súvisí so zaistením obrany a bezpečnosti štátu alebo s dodávkami v odbore štátnych hmotných rezerv.

(4) Štátna arbitráž Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu Štátnej arbitráže Českej republiky a Štátnej arbitráže Slovenskej republiky.

§ 13a

Štátna arbitráž Českej socialistickej republiky a Štátna arbitráž Slovenskej socialistickej republiky

(1) Štátna arbitráž Českej socialistickej republiky alebo Štátna arbitráž Slovenskej socialistickej republiky, pokiaľ nie je príslušná Štátna arbitráž Československej socialistickej republiky, prejednáva a rozhoduje

spory uvedené v § 2a medzi organizáciami a ministerstvami alebo inými ústrednými orgánmi Českej socialistickej republiky alebo Slovenskej socialistickej republiky alebo medzi organizáciami a krajskými národnými výbormi.

(2) Štátna arbitráž Českej socialistickej republiky alebo Štátna arbitráž Slovenskej socialistickej republiky rozhoduje o uložení hospodárskych pokút a o neplatnosti opatrenia orgánu

hospodárskeho riadenia, pokiaľ nie je príslušná Štátna arbitráž Československej socialistickej republiky.

(3) Miestna príslušnosť Štátnej arbitráže Českej republiky alebo Štátnej arbitráže Slovenskej republiky sa spravuje sídlom orgánu alebo sídlom organizácie, proti ktorým smeruje arbitrážna žiadosť alebo návrh na uloženie hospodárskej pokuty, alebo sídlom orgánu hospodárskeho riadenia, proti ktorému smeruje návrh na vyslovenie neplatnosti jeho opatrenia; ak je takých orgánov alebo organizácií viac, spravuje sa príslušnosť sídlom ktoréhokolvek z nich. Ak návrh na uloženie hospodárskej pokuty smeruje proti podnikateľovi,⁴⁾ spravuje sa miestna príslušnosť miestom podnikania; ak miesto podnikania nie je trvalé, spravuje sa miestna príslušnosť miestom registrácie podnikateľa.

(4) Štátna arbitráž Českej republiky a Štátna arbitráž Slovenskej republiky rozhoduje o odvolaní proti rozhodnutiu krajských štátnych arbitráží. Ak ide o rozhodnutie krajskej štátnej arbitráže na území Českej republiky, je na rozhodnutie o odvolaní príslušná Štátna arbitráž Českej republiky, ak ide o rozhodnutie krajskej štátnej arbitráže na území Slovenskej republiky, je na rozhodnutie o odvolaní príslušná Štátna arbitráž Slovenskej republiky.

§ 14

Krajská štátna arbitráž

(1) Krajská štátna arbitráž prejednáva a rozhoduje hospodárske spory, pre ktoré nie je príslušný iný orgán hospodárskej arbitráže.

(2) Miestna príslušnosť krajskej štátnej arbitráže sa spravuje sídlom organizácie, ministerstva, prípadne iného ústredného orgánu, proti ktorým smeruje arbitrážna žiadosť. Ak sa arbitrážna žiadosť týka odštepného závodu organizácie alebo ďalšej organizačnej jednotky organizácie,⁵⁾ spravuje sa miestna príslušnosť sídlom odštepného závodu alebo sídlom ďalšej organizačnej jednotky organizácie, ktorá sa zapisuje do podnikového registra. Ak arbitrážna žiadosť smeruje proti podnikateľovi, spravuje sa miestna príslušnosť miestom podnikania; ak miesto podnikania nie je trvalé, spravuje sa miestna príslušnosť miestom registrácie podnikateľa.

(3) Ak arbitrážna žiadosť smeruje proti niekoľkým odporcom, spravuje sa miestna príslušnosť krajskej štátnej arbitráže sídlom (miestom podnikania, miestom registrácie) ktoréhokolvek z nich.

(4) Ak ide o investičnú výstavbu, spravuje sa miestna príslušnosť v sporoch medzi dodávateľom a investorom miestom, kde sa investičná výstavba uskutočňuje.

(5) Na prejednávanie a rozhodovanie sporov týkajúcich sa dodávok vývozných investičných celkov, v ktorých je aspoň jednou zo strán vývozný odberateľ alebo hlavný dodávateľ, je príslušná štátna arbitráž vykonávajúca pôsobnosť krajskej štátnej arbitráže pre územie hlavného mesta Prahy alebo pre územie hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy. Miestna príslušnosť sa v týchto prípadoch spravuje sídlom vývozného odberateľa; ak vývozný odberateľ nie je stranou v spore, spravuje sa miestna príslušnosť sídlom hlavného dodávateľa. Ak vývozný odberateľ alebo hlavný dodávateľ má sídlo alebo miesto registrácie na území Českej republiky, je na prejednanie a rozhodnutie sporu miestne príslušná arbitráž vykonávajúca pôsobnosť krajskej štátnej arbitráže na území hlavného mesta Prahy. Ak vývozný odberateľ alebo hlavný dodávateľ má sídlo alebo miesto registrácie na území Slovenskej republiky, je na prejednanie a rozhodnutie sporu miestne príslušná arbitráž vykonávajúca pôsobnosť krajskej štátnej arbitráže na území hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy.

§ 17

(1) Štátna arbitráž, pri ktorej sa v súlade s ustanoveniami o príslušnosti začalo konanie, zostáva príslušná, i keď sa v priebehu konania predpoklady pre jej príslušnosť zmenili.

§ 19

(1) Hlavný arbiter Českej socialistickej republiky alebo hlavný arbiter Slovenskej socialistickej republiky určuje, ktorý orgán hospodárskej arbitráže prejedná a rozhodne hospodársky spor, ak vzniknú pochybnosti o príslušnosti medzi krajskými štátnymi arbitrážami v tej istej republike alebo medzi Štátnou arbitrážou Českej socialistickej republiky alebo Štátnou arbitrážou Slovenskej socialistickej republiky a krajskou štátnou arbitrážou ňou vedenou; v ostatných prípadoch určuje príslušnosť hlavný arbiter Československej socialistickej republiky.

(2) Hlavný arbiter Československej socialistickej republiky môže pre určité druhy sporov alebo pre spory niektorých organizácií alebo pre jednotlivý spor určiť príslušnosť ináč, než ako je ustanovené v § 13, 13a a 14.

Tretia časť **Arbitrážne konanie**

§ 20

Začatie konania

Hospodárska arbitráž začína arbitrážne konanie na žiadosť. Konanie sa začne dňom, keď hospodárskej arbitráži došla arbitrážna žiadosť.

§ 21

Arbitrážna žiadosť

(1) Arbitrážna žiadosť musí obsahovať označenie organizácie, ktorá ju podala, a organizácie, proti ktorej žiadosť smeruje, označenie predmetu sporu, skutočností a dôkazov, o ktoré sa opiera, ako aj návrh, ako sa má rozhodnúť. Ak arbitrážna žiadosť smeruje proti podnikateľovi, musí obsahovať aj údaje o mieste podnikania; ak miesto podnikania nie je trvalé, musí arbitrážna žiadosť obsahovať údaje o mieste registrácie a mieste trvalého bydliska podnikateľa.

(2) K arbitrážnej žiadosti musí organizácia pripojiť písomný doklad o tom, že sa pokúsila o pokonávku, doklad o zaplatení arbitrážneho poplatku, pokiaľ je určené jeho platenie vopred (§ 44), a doklady, ktorými odôvodňuje svoje návrhy. Rovnopis arbitrážnej žiadosti musí súčasne zaslať organizácii, proti ktorej arbitrážna žiadosť smeruje. Pokiaľ arbitrážna žiadosť obsahuje návrh na uloženie predbežného opatrenia, netreba k arbitrážnej žiadosti pripojiť doklad o pokuse o zmier.

§ 22

Odstraňovanie väd arbitrážnej žiadosti

(1) Ak nestačí arbitrážna žiadosť na prejednanie alebo ak nie sú k nej pripojené potrebné doklady, hospodárska arbitráž vyzve organizáciu, ktorá žiadosť podala, aby odstránila vytknuté vady v lehote, ktorú jej súčasne určí a upozorní ju, že žiadosť odmietne, ak organizácia nevyhovie výzve v určenej lehote.

(2) Hospodárska arbitráž môže lehotu predĺžiť alebo v odôvodnených prípadoch jej nedodržanie odpustiť.

(3) Nesprávnosť v označení organizácie, ktorá arbitrážnu žiadosť podala, alebo organizácie, proti ktorej žiadosť smeruje, opraví hospodárska arbitráž na návrh organizácie alebo z vlastného podnetu, ak je inak zrejme, o ktorú organizáciu ide.

(4) Ak organizácia odstráni vytknuté vady v určenej lehote alebo ak hospodárska arbitráž opraví nesprávnosť v označení organizácie, platí, že žiadosť bola od začiatku bez väd.

§ 22a**Odmietnutie arbitrážnej žiadosti**

(1) Ak organizácia neodstráni vytknuté vady arbitrážnej žiadosti v určenej lehote, hospodárska arbitráž rozhodnutím žiadosť odmietne.

(2) Hospodárska arbitráž odmietne rozhodnutím arbitrážnu žiadosť, ak vec nepatrí do jej právomoci; v tom prípade žiadosť postúpi orgánu, ktorý je oprávnený o veci rozhodnúť, a v rozhodnutí uvedie, že spor nepatrí do právomoci hospodárskej arbitráže. Právne účinky spojené s podaním takto postúpených arbitrážnych žiadostí zostávajú zachované.

(3) Ak hospodárska arbitráž nemôže z obsahu arbitrážnej žiadosti zistiť orgán, ktorý je oprávnený o veci rozhodnúť, alebo ak je v žiadosti uvedený niekto, kto nemôže byť stranou v spore, hospodárska arbitráž rozhodnutím žiadosť odmietne. Právne účinky spojené s podaním takých arbitrážnych žiadostí zostávajú pritom zachované len vtedy, ak sa právo uplatní do 30 dní po doručení rozhodnutia o odmietnutí arbitrážnej žiadosti na orgáne, ktorý je oprávnený o veci rozhodnúť.

§ 22b

Ak sa arbitrážna žiadosť podala na orgáne hospodárskej arbitráže, ktorý nie je príslušný na jej prejednanie, postúpi ju tento orgán príslušnému orgánu hospodárskej arbitráže a strany sporu o tom upovedomí.

§ 23**Vyjadrenie k arbitrážnej žiadosti**

Organizácia, proti ktorej arbitrážna žiadosť smeruje, je povinná v predzmluvných sporoch najneskoršie do 5 dní a v ostatných hospodárskych sporoch do 10 dní po tom, čo dostala rovnopis arbitrážnej žiadosti, zaslať hospodárskej arbitráži vyjadrenie k arbitrážnej žiadosti a súčasne rovnopis organizácii, ktorá podala arbitrážnu žiadosť, prípadne ostatným organizáciám, ktoré sa podieľajú na vyriešení sporu. Vo vyjadrení musí byť uvedené najmä stanovisko k arbitrážnej žiadosti, označenie skutočností, ako aj dôkazov, na ktoré sa organizácia odvoláva, potrebné doklady a návrh, ako sa má spor rozhodnúť.

Dokazovanie**§ 24**

(1) Hospodárska arbitráž je povinná dbať na to, aby skutočnosti, ktoré sú dôležité pre rozhodnutie, boli zistené presne a úplne. Z tohto hľadiska tiež určuje, ako sa má zistiť skutkový stav a ktoré dôkazy sa majú vykonať. Dokazovanie sa vykonáva predovšetkým listinami, znaleckým posudkom, písomným vyhlásením, prípadne aj vyšetrovaním na mieste.

(2) Organizácie, medzi ktorými je hospodársky spor, sú povinné spolupôsobiť na presné a úplné zistenie skutočností dôležitých pre rozhodnutie.

§ 25

(1) Každý je povinný na požiadanie hospodárskej arbitráže oznámiť údaje, podať vysvetlenie, zprávy alebo návrhy, ako aj predložiť listiny, ktoré hospodárska arbitráž potrebuje pri výkone svojej činnosti, ustanoviť sa a vypovedať pred ňou pravdivo a úplne o všetkých okolnostiach, na ktoré sa ho budú pýtať.

(2) Ak sa vykonáva dôkaz ohliadkou miesta alebo veci, je každý povinný umožniť ohliadku, prípadne predložiť vec.

(3) Ak treba na posúdenie hospodárskeho sporu osobitné odborné znalosti, vyžiada si hospodárska arbitráž znalecký posudok.*) Za znalca ustanoví hospodárska arbitráž po vypočutí strán organizáciu alebo osobu oprávnenú na znaleckú činnosť podľa osobitných predpisov;³⁾ súčasne môže uložiť stranám potrebnú súčinnosť so znalcom. Hospodárska arbitráž môže použiť namiesto znaleckého posudku potvrdenie alebo odborné vyjadrenie príslušného orgánu alebo ústavu. Hospodárska arbitráž doručí stranám sporu znalecký posudok, prípadne znenie potvrdenia alebo odborného vyjadrenia; strany sú oprávnené sa k nemu vyjadriť a navrhovať jeho doplnenie.

(4) Hospodárska arbitráž hodnotí jednotlivé dôkazné prostriedky so zreteľom na všetky okolnosti prípadu.

§ 26

Osobitné oprávnenie hospodárskej arbitráže

Hospodárska arbitráž nie je viazaná návrhmi organizácií, medzi ktorými je hospodársky spor, pokiaľ sa tieto návrhy týkajú právnej kvalifikácie uplatneného nároku a voľby procesných postupov.

§ 27

Schválenie dohody organizácií

Konanie možno skončiť dohodou organizácií, schválenou hospodárskou arbitrážou. Hospodárska arbitráž dohodu schváli, ak nie je v rozpore s právnymi predpismi. Schválená dohoda má právne účinky rozhodnutia.

§ 28

Zastavenie arbitrážneho konania

(1) k odpadne dôvod arbitrážneho konania prv, než sa spor rozhodol, alebo ak v tej istej veci sa arbitrážne konanie začalo, alebo o veci rozhodol orgán hospodárskej arbitráže, vydá hospodárska arbitráž rozhodnutie o zastavení konania, a ak je to potrebné, rozhodne o náhrade nákladov konania.

(2) Ak organizácia vezme arbitrážnu žiadosť späť, vydá hospodárska arbitráž rozhodnutie o zastavení konania, pokiaľ späť vzatie arbitrážnej žiadosti nie je v rozpore s právnymi predpismi. Keby späť vzatie arbitrážnej žiadosti bolo v rozpore s právnymi predpismi, hospodárska arbitráž v konaní pokračuje.

§ 29

Poriadkové pokuty

(1) Organizácii, ktorá vedome uviedla nepravdivé údaje, nepodala v určenej lehote vyjadrenie k arbitrážnej žiadosti, konanie svojvoľne prefhuje alebo nesplnila opatrenia uložené podľa § 33, môže hospodárska arbitráž uložiť poriadkovú pokutu do 10 000 Kčs.

(2) Tomu, kto nesplní niektorú povinnosť uloženú ustanovením § 25 ods. 1 a 2 alebo kto ruší arbitrážne pojednávanie, môže hospodárska arbitráž po predchádzajúcom upozornení uložiť poriadkovú pokutu do 500,- Kčs.

(3) Pokuty podľa odsekov 1 a 2 možno ukladať opätovne.

Arbitrážne pojednávanie

§ 30

(1) Hospodársky spor prejednáva štátny arbiter spolu so zástupcami organizácií, medzi ktorými vznikol, a vedie pojednávanie tak, aby sa spoločne dohodlo riešenie, ktoré je v súlade s právnymi predpismi a zásadami poctivého obchodného styku.

(2) Hospodársky spor so zložitou problematikou prejednáva a rozhoduje senát. Členov senátu, ktorý je trojčlenný, aj jeho predsedu určí príslušný hlavný arbiter alebo náčelník vojenskej zložky Štátnej arbitráže Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky alebo príslušný vedúci krajskej štátnej arbitráže z radov štátnych arbitrov príslušného arbitrážneho orgánu.

(3) Štátni arbitri sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak s ohľadom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom možno pochybovať o ich nepredpojatosti. O tom, či je štátny arbiter vylúčený, rozhodne na návrh strany v spore vedúci krajskej štátnej arbitráže, prípadne príslušný hlavný arbiter.

§ 30a

Arbiter zaznamenáva v arbitrážnom spise najmä

- a) výrok rozhodnutia, pokiaľ bol vyhlásený po skončení arbitrážneho konania,
- b) dohodu organizácií schválenú pri arbitrážnom konaní,
- c) výrok, že rozhodnutie je predbežne vykonateľné,
- d) dopĺňajúce prednesy znalcov podstatné pre rozhodnutie sporu,
- e) procesné rozhodnutia, ktorými sa určuje postup konania, pokiaľ sa nimi uložili povinnosti stranám v spore.

Záznam o týchto skutočnostiach podpisuje po skončení konania arbiter a prítomní zástupcovia organizácií, prípadne znalec.

§ 32

(1) Jednotlivé hospodárske spory, ktorých rozhodovanie patrí do právomoci hospodárskej arbitráže, môže prejednávať a rozhodovať aj rozhodca. Výnimku tvoria spory, na ktorých prejednávanie a rozhodovanie je príslušná Štátna arbitráž Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, Štátna arbitráž Českej republiky alebo Štátna arbitráž Slovenskej republiky, spory uvedené v § 2a, spory týkajúce sa dodávok vývozných investičných celkov, v ktorých je aspoň jednou zo strán vývozný odberateľ alebo hlavný dodávateľ, a majetkové spory o sumu presahujúcu 500 000 Kčs. Pokiaľ organizácia v priebehu sporu navrhne zníženie alebo odpustenie majetkovej sankcie alebo zníženie náhrady škody, je rozhodca povinný postúpiť spor na ďalšie prejednanie a rozhodnutie príslušnému orgánu hospodárskej arbitráže.

(2) Rozhodca je občan, ktorého si organizácie zvolili písomnou dohodou pre rozhodnutie určitého sporu a ktorý s voľbou vyslovil súhlas. Organizácie si volia rozhodcu pre rozhodnutie určitého sporu, najmä ak ide o spor, pri riešení ktorého sa môžu uplatniť špeciálne znalosti a skúsenosti rozhodcu (ekonomické, technické, organizačné a pod.).

(3) Podanie arbitrážnej žiadosti u rozhodcu má tie isté právne účinky ako podanie žiadosti na hospodárskej arbitráži.

(4) Rozhodca je povinný bez zbytočného odkladu spor prejednať; ak bez vážnych dôvodov nepokračuje v prejednávaní sporu, môže ktorákoľvek zo strán požiadať príslušný orgán hospodárskej arbitráže, aby spor rozhodol.

(5) Rozhodnutie vydané rozhodcom má účinky arbitrážneho rozhodnutia. Pre jeho splnenie a výkon platia ustanovenia § 42 a 42a.

(6) Rozhodnutie rozhodcu možno napadnúť opravnými prostriedkami za rovnakých podmienok ako arbitrážne rozhodnutie. Odvolanie sa podáva na orgáne hospodárskej arbitráže, ktorý by bol inak príslušný spor rozhodnúť. Rovnakému orgánu sa podáva žiadosť o obnovu konania. Tento orgán o povolení obnovy rozhodne. O odvolaní rozhoduje príslušná štátna arbitráž republiky. Ustanovenie § 41 platí obdobne. Ak sa rozhodnutie rozhodcu zruší, rozhodne v spore orgán hospodárskej arbitráže, do ktorého príslušnosti spor patrí.

(7) Prejednávanie a rozhodovanie sporov rozhodcom upraví podrobnejšie všeobecne záväzným právnym predpisom Štátna arbitráž Československej socialistickej republiky.

§ 33

Predbežné opatrenie v priebehu arbitrážneho konania

(1) Ak je nebezpečenstvo z omeškania, môže štátny arbiter organizáciám, medzi ktorými je hospodársky spor, uložiť písomným rozhodnutím predbežné opatrenie spočívajúce najmä v povinnosti niečo vykonať, niečoho sa zdržať alebo niečo znášať.

(2) Predbežné opatrenie možno ustanoviť na dobu určitú aj neurčitú, a to vždy na návrh niektorej zo strán sporu.

(3) Predbežné opatrenie zaniká

- a) splnením uloženej povinnosti,
- b) uplynutím doby, na ktorú sa uložilo,
- c) právoplatným rozhodnutím vo veci.

(4) Štátny arbiter predbežné opatrenie zruší, len čo pominú dôvody, pre ktoré sa uložilo. Môže tak urobiť aj bez návrhu. Ak je to potrebné, vyporiada štátny arbiter dôsledky uloženého opatrenia v rozhodnutí vo veci.

§ 34

Orgán hospodárskej arbitráže je povinný prejednať a rozhodnúť spor na prvom stupni do 30 dní od začatia konania. Vedúci príslušného orgánu hospodárskej arbitráže môže v odôvodnených prípadoch túto lehotu predĺžiť.

Rozhodnutie

§ 35

(1) Arbitrážne rozhodnutie obsahuje označenie orgánu hospodárskej arbitráže, označenie strán, mená ich zástupcov, označenie predmetu sporu, arbitrážny výrok a jeho odôvodnenie. Vo výroku sa rozhodne aj o nákladoch konania. Arbitrážne rozhodnutie obsahuje aj poučenie o opravnom prostriedku.

(2) Z odôvodnenia musí byť zrejmé, z akého skutkového stavu rozhodnutie vychádza a ako boli hodnotené dôkazy.

(3) Arbitrážne rozhodnutie má plne vyriešiť celý predmet hospodárskeho sporu. Ak je to účelné, môže hospodárska arbitráž rozhodnúť o niektorej časti konania osobitne. Rozhodnutie musí

presne vymedziť povinnosti, ktoré ukladá. Môže uložiť aj povinnosť oboznámiť s výsledkom prejednávania a rozhodnutia sporu kolektív pracujúcich organizácie.

(4) Chyby v písaní alebo v počtoch alebo iné zrejme nesprávnosti v písomnom vyhotovení rozhodnutia opraví hospodárska arbitráž kedykoľvek aj bez návrhu organizácie. Rozhodnutie o oprave doručí stranám sporu.

§ 36

(1) Arbitrážne rozhodnutie sa vyhlasuje spravidla hneď po skončení arbitrážneho konania. Arbitrážny orgán si môže vyhradiť písomné rozhodnutie bez jeho vyhlásenia.

(2) Arbitrážne rozhodnutie, proti ktorému je prípustné odvolanie, nadobúda právoplatnosť uplynutím 15 dní od jeho doručenia, ak nebolo v tejto lehote podané odvolanie.

(3) Arbitrážne rozhodnutie, ktoré už nemožno napadnúť odvolaním, nadobúda právoplatnosť doručením.

§ 37

(1) Ak na základe predložených dôkazov, prípadne vykonaného vyšetrenia nie je predmet sporu celkom objasnený, možno v majetkových sporoch a celkom výnimočne aj v iných hospodárskych sporoch rozhodnúť bez arbitrážneho konania.

(2) Hospodárska arbitráž môže vykonať arbitrážne pojednávanie a rozhodnúť aj v neprítomnosti organizácií, medzi ktorými je spor, ak boli o arbitrážnom pojednávaní vopred upovedomené.

§ 38

Arbitrážny platobný rozkaz

(1) Na návrh alebo podľa vlastnej úvahy môže hospodárska arbitráž rozhodnúť spor o peňažnú pohľadávku do 50 000 Kčs, ak nejde o spor uvedený v § 2a, arbitrážnym platobným rozkazom vydaným bez vypočutia organizácie, proti ktorej arbitrážna žiadosť smeruje. Arbitrážnym platobným rozkazom sa prikazuje organizácii, proti ktorej arbitrážna žiadosť smeruje, aby zaplatila žiadateľovi peňažnú sumu v ňom uvedenú alebo, aby podala u hospodárskej arbitráže písomne odôvodnené námietky a súčasne zaslala ich rovnopis žiadateľovi.

(2) Námietky proti arbitrážnemu platobnému rozkazu sa musia hospodárskej arbitráži podať do 15 dní od jeho doručenia.

(3) Hospodárska arbitráž odmietne námietky, ak boli podané oneskorene alebo ak nie sú v nich uvedené dôvody.

(4) Ak nepodá organizácia, proti ktorej arbitrážna žiadosť smeruje, námietky alebo ak arbitráž podľa odseku 3 námietky odmietla, má arbitrážny platobný rozkaz účinky právoplatného rozhodnutia.

(5) Ak boli včas podané námietky s uvedením dôvodov, zrušuje sa tým arbitrážny platobný rozkaz v napadnutej časti. Hospodárska arbitráž potom postupuje podľa ustanovení o arbitrážnom pojednávaní.

Splnenie rozhodnutia

§ 39

Odvolanie

(1) Organizácia, ktorá je stranou hospodárskeho sporu, môže podať odvolanie do 15 dní od doručenia arbitrážneho rozhodnutia, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo podané po uplynutí 15-dennej lehoty preto, že sa organizácia, ktorá odvolanie podala, spravovala nesprávnym poučením arbitrážneho rozhodnutia o odvolaní.

(2) Ak arbitrážne rozhodnutie neobsahuje poučenie o odvolaní alebo ak obsahuje nesprávne poučenie o tom, že odvolanie nie je prípustné, možno podať odvolanie do troch mesiacov od doručenia arbitrážneho rozhodnutia. Ak je odvolaním napadnutá len časť rozhodnutia, nie je takým odvolaním dotknutá právoplatnosť výroku, ktorý nebol napadnutý. To neplatí v prípadoch, keď na rozhodnutí o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý nebol odvolaním dotknutý.

(3) Odvolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu,

- a) ktorým sa upravuje priebeh konania,
- b) bola predĺžená alebo odpustená lehota na odstránenie väd arbitrážnej žiadosti,
- c) bolo konanie zastavené na základe späťvzatia arbitrážnej žiadosti,
- d) bolo uložené predbežné opatrenie podľa § 33,
- e) bola schválená dohoda strán.

Odvolanie nie je prípustné ani vtedy, ak smeruje len proti dôvodom rozhodnutia.

(4) Odvolanie sa podáva na orgány hospodárskej arbitráže, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. K odvolaniu musí organizácia pripojiť doklad o zaplatení určeného arbitrážneho poplatku. Rovnopis odvolania sa musí súčasne zaslať ostatným stranám sporu, ktoré sú povinné sa k odvolaniu vyjadriť do 10 dní od dôjdenia rovnopisu odvolania.

(5) Orgán hospodárskej arbitráže, proti ktorého rozhodnutiu odvolanie smeruje, dbá o odstránenie väd odvolania. O odstraňovaní väd platí primerane § 22. Len čo uplynie všetkým organizáciám lehota na podanie odvolania, prípadne lehota na odstránenie väd odvolania predloží orgán, proti ktorého rozhodnutiu odvolanie smeruje, odvolanie orgánu prílušnému na konanie o odvolaní.

(6) Ak odvolanie bolo podané oneskorene alebo ak nie je prípustné alebo ak neboli vady odvolania v určenej lehote odstránené, odvolací orgán odvolanie odmietne.

(7) O odvolaní sa rozhoduje v trojčlennom senáte. Ak to povaha prejednávanej veci vyžaduje, nariadi predseda senátu pojednávanie. Pre konanie o odvolaní platia inak primerane ustanovenia tretej časti.

(8) Dokiaľ o odvolaní nebolo rozhodnuté, môže ten, kto podal odvolanie, vziať odvolanie späť. V takom prípade postupuje odvolací orgán obdobne podľa § 28.

(9) Ak boli rozhodnutím porušené právne predpisy, odvolací orgán rozhodnutie zmení alebo zruší a prikáže spor na nové pojednávanie. V novom konaní rozhodne arbitrážny orgán aj o nákladoch celého konania. Ak je rozhodnutie vecne správne, odvolací orgán rozhodnutie potvrdí. Odvolací orgán môže rozhodnúť aj tak, že schváli dohodu organizácií alebo konanie zastaví; pritom platia obdobne § 27 a 28.

(10) Rozhodnutie o odvolaní nadobúda právoplatnosť doručením.

§ 40**Obnova konania**

(1) Právoplatné arbitrážne rozhodnutie môže organizácia, ktorá je stranou hospodárskeho sporu, napadnúť návrhom na obnovu konania, ak po právoplatnosti rozhodnutia boli dodatočne zistené nové skutočnosti, ktoré nemohli byť v konaní použité a majú podstatný význam pre rozhodnutie vo veci, alebo ak bolo rozhodnuté v jej neprospech v dôsledku trestného činu štátneho arbitra.

(2) Návrh na obnovu konania možno podať v lehote 3 mesiacov od zistenia nových skutočností, najneskôr však do dvoch rokov od právoplatnosti rozhodnutia. Návrh sa podáva na orgáne hospodárskej arbitráže, ktorý rozhodol na prvom stupni. Návrh musí obsahovať dôvody pre obnovu konania a príslušné doklady, o ktoré sa opiera. Rovnopis návrhu sa musí súčasne zaslať ostatným stranám sporu, ktoré sú povinné sa k návrhu vyjadriť do 10 dní po tom, čo dostali rovnopis návrhu.

(3) Návrh na obnovu konania prejedná orgán hospodárskej arbitráže, ktorý rozhodoval na prvom stupni. Ak nezistí návrh ako dôvodný alebo ak je návrh oneskorený, návrh zamietne. Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie. O odvolaní platí obdobne § 39.

(4) Ak je návrh na povolenie obnovy konania dôvodný, orgán hospodárskej arbitráže, ktorý rozhodoval na prvom stupni, rozhodnutím obnovu konania povolí. Len čo rozhodnutie nadobudne právoplatnosť, vec znovu prejedná. Novým rozhodnutím sa zrušuje pôvodné rozhodnutie. V novom rozhodnutí sa rozhodne o náhrade nákladov pôvodného konania aj konania o obnove.

Preskúmanie arbitrážneho rozhodnutia**§ 41****Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania**

(1) Arbitrážne rozhodnutie, ktoré je právoplatné, môže byť preskúmané mimo odvolacieho konania. Návrh na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania môže podať niektorý z členov Prezídia hospodárskej arbitráže najneskôr do dvoch rokov od právoplatnosti rozhodnutia, a to na príslušnej štátnej arbitráži republiky, ak ide o právoplatné rozhodnutie krajskej štátnej arbitráže, na Štátnej arbitráži Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ak ide o právoplatné rozhodnutie štátnej arbitráže republiky, a na Prezídiu hospodárskej arbitráže, ak ide o právoplatné rozhodnutie Štátnej arbitráže Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky.

(2) Arbitrážny orgán, ktorému bol návrh na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania podaný, rozhodnutie zruší a prikáže spor na nové prejednanie, ak zistí, že rozhodnutím boli porušené právne predpisy; inak návrh zamietne. V novom konaní sa rozhodne aj o nákladoch pôvodného konania.

(3) Pri preskúmaní rozhodnutia mimo odvolacieho konania vychádza arbitrážny orgán zo skutkového a právneho stavu, ktorý bol v čase vydania rozhodnutia.

(4) Preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania nie je prípustné

- a) proti rozhodnutiu Prezídia hospodárskej arbitráže,
- b) proti rozhodnutiu podľa odseku 2.

§ 42**Splnenie rozhodnutia**

(1) Organizácia je povinná splniť arbitrážne rozhodnutie do 15 dní odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť; v rozhodnutí sa môže určiť iná lehota na splnenie, začínajúca od právoplatnosti rozhodnutia.

(2) Rozhodnutím sa môže určiť, že peňažné plnenie sa má zaplatiť v splátkach, ktorých výšku a podmienky splatnosti rozhodnutie určí. Organizácia je povinná splátky plniť, len čo sa podľa rozhodnutia stanú splatné. Rozhodnutím sa môže tiež určiť, že nesplnenie niektorej splátky má za následok splatnosť celého dlhu. Ak sa pre nesplnenie niektorej splátky stane splatným celý dlh, je splatný do 15 dní odo dňa splatnosti nesplnenej splátky.

§ 42a**Výkon rozhodnutia**

(1) Uplynutím lehôt podľa § 42 sa stáva rozhodnutie, v ktorom je uložená povinnosť plniť, vykonateľným. Rozhodnutím sa môže ustanoviť predbežná vykonateľnosť, ak by inak hrozilo nebezpečenstvo z omeškania. Predbežne vykonateľné rozhodnutie je vykonateľné doručením; štátny arbiter tiež môže, ak sú na pojednávaní prítomní zástupcovia organizácií, určiť, že rozhodnutie je predbežne vykonateľné vyhlásením.

(2) Ak v rozhodnutí nie je uložená povinnosť plniť, je rozhodnutie vykonateľné, len čo nadobudne právoplatnosť.

(3) Na žiadosť organizácie vyznačí hospodárska arbitráž vykonateľnosť doložkou na rozhodnutí.

(4) Vykonateľné rozhodnutie ukladajúce organizácii peňažné plnenie, ktoré nebolo včas splnené, sa vykonáva odpísaním z účtu povinnej organizácie v banke, sporiteľni, prípadne u inej právnickej osoby na to oprávnenej podľa osobitných predpisov.⁶⁾ Ak povinná organizácia nemá účet v banke, sporiteľni, prípadne u inej právnickej osoby na to oprávnenej, uskutoční sa výkon rozhodnutia ukladajúceho peňažné plnenie primerane podľa právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku.

(5) Pre výkon rozhodnutia o predaji založenej alebo zadržanej veci sa použije primerane právna úprava Občianskeho súdneho poriadku. Predaj nehnuteľných vecí vykoná štátne notárstvo podľa ustanovení notárskeho poriadku.

(6) Rozhodnutie ukladajúce nepeňažné plnenie vynucuje na návrh oprávnenej organizácie na výkon tohto rozhodnutia hospodárska arbitráž uložením poriadkovej pokuty do výšky 100 000 Kčs. Túto pokutu možno ukladať opätovne.

(7) Návrh na výkon rozhodnutia podáva oprávnená organizácia na orgáne, ktorý rozhodoval na prvom stupni. Ak to hospodárska arbitráž považuje za potrebné, rozhoduje za účasti organizácií. Pre toto konanie platia ostatné ustanovenia tretej časti primerane.

(8) Ak hospodárska arbitráž z dôvodov hodných osobitného zreteľa nevyhovie návrhu na výkon rozhodnutia, rozhodne o odklade výkonu; o výkone rozhodne na návrh oprávnenej organizácie, len čo dôvody odkladu pominú.

(9) Ak organizácia preukáže, že povinnosti uložené rozhodnutím alebo im zodpovedajúce práva prešli na inú organizáciu, možno rozhodnutie vykonať proti alebo v prospech tejto inej organizácie; hospodárska arbitráž v rozhodnutí vyznačí, že došlo k prechodu povinností alebo práv na inú organizáciu.

§ 43

Pri novom prejednaní sporu je orgán hospodárskej arbitráže viazaný právnym názorom vyjadreným v rozhodnutí vydanom podľa § 39 alebo § 41.

Štvrtá časť**Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia****Spoločné ustanovenia****§ 44****Arbitrážne poplatky**

Za konanie pred orgánmi hospodárskej arbitráže sa platia poplatky ustanovené osobitnými predpismi.

§ 44a**Náklady konania**

(1) Náklady arbitrážneho konania sú

- a) arbitrážny poplatok,
- b) odmena a náhrada nákladov znalca, ako aj náhrada nevyhnutných výdavkov, prípadne ušlého zarábku tých, ktorí pred hospodárskou arbitrážou vypovedajú podľa § 25 ods. 1.
- c) náhrada potrebných nákladov.

(2) O náhrade nákladov arbitrážneho konania rozhoduje hospodárska arbitráž podľa výsledku sporu alebo podľa schválenej dohody strán (§ 27), prípadne aj s prihliadnutím na okolnosti vzniku a priebehu sporu.

§ 44b**Doručovanie písomností**

Hospodárska arbitráž doručuje písomnosti spravidla poštou, a to do sídla organizácie; ak však organizácia uvedie v arbitrážnej žiadosti, prípadne vo vyjadrení k arbitrážnej žiadosti miesto písomného styku, doručujú sa písomnosti do tohto miesta.

§ 45**Oznamovanie závad**

(1) Hospodárska arbitráž upozorňuje organizácie na podstatné závady v ich konaní, ktoré vyšli najavo pri výkone arbitrážnej činnosti (signalizácia).

(2) Ten, kto bol upozornený na závalu, je povinný najneskôr do 30 dní od doručenia upozornenia, ak nebola určená iná lehota, oznámiť, aké opatrenia urobil na odstránenie závady.

§ 46**Zovšeobecňovanie poznatkov**

Hospodárska arbitráž je povinná sústavne skúmať príčiny závad a zovšeobecňovať poznatky z arbitrážnej činnosti.

Štvrtá časť
Osobitné konanie

§ 46b
Konanie o uložení hospodárskej pokuty

(1) Hospodárska arbitráž môže hospodársku pokutu uložiť, ak zistí, že sú pre uloženie pokuty splnené podmienky ustanovené osobitným predpisom.⁶⁾

(2) Konanie o uložení hospodárskej pokuty začína hospodárska arbitráž na návrh Výboru ľudovej kontroly Československej socialistickej republiky, Výboru ľudovej kontroly Českej socialistickej republiky, Výboru ľudovej kontroly Slovenskej socialistickej republiky, Federálneho ministerstva financií, Ministerstva financií, cien a miezd Českej socialistickej republiky, Ministerstva financií, cien a miezd Slovenskej socialistickej republiky, Federálneho cenového úradu, Štátnej banky československej (ďalej len „navrhovateľ“) alebo na vlastný podnet.

(3) Návrh na uloženie hospodárskej pokuty musí obsahovať označenie organizácie, proti ktorej návrh smeruje, skutočnosti a dôkazy, ktorými sa odôvodňuje začatie konania, a navrhovanú výšku hospodárskej pokuty s uvedením okolností, ktoré môžu mať vplyv na jej uloženie a výšku.

(4) K návrhu musí navrhovateľ pripojiť kontrolnú alebo revíziu správu (protokol), ktorou návrh odôvodňuje. Rovnopis návrhu musí súčasne zaslať organizácii, proti ktorej návrh smeruje.

(5) Organizácia, proti ktorej návrh smeruje, je povinná do 15 dní po tom, čo dostala rovnopis návrhu, zaslať hospodárskej arbitráži a navrhovateľovi vyjadrenie k návrhu na uloženie hospodárskej pokuty.

(6) O návrhu na uloženie hospodárskej pokuty sa rozhoduje vždy v senáte zloženom z troch štátnych arbitrov, z ktorých jeden predsedá. Týchto arbitrov a predsedajúceho určí príslušný hlavný arbiter. Ak uloženie hospodárskej pokuty súvisí so zaistením obrany a bezpečnosti štátu alebo s dodávkami v odbore štátnych hmotných rezerv, je jedným z arbitrov náčelník vojenskej zložky Štátnej arbitráže Československej socialistickej republiky alebo jeho zástupca. V konaní začatom z vlastného podnetu sa postupuje obdobne.

(7) V rozhodnutí hospodárskej arbitráže, ktorým sa organizácii ukladá povinnosť odvieť do štátneho rozpočtu hospodársku pokutu, môže byť uložená aj povinnosť uverejniť rozhodnutie. Hospodárska arbitráž môže v rozhodnutí tiež ustanoviť, že rozhodnutie uverejní, a to na náklad povinnej organizácie.

(8) Rozhodnutie o uložení hospodárskej pokuty môže zmeniť alebo zrušiť a prikázať vec na nové prejednanie len Prezídium hospodárskej arbitráže. Návrh na toto opatrenie môže predložiť prezídiu navrhovateľ alebo organizácia, ktorej sa pokuta uložila, do 15 dní od doručenia rozhodnutia; včas podaný návrh má odkladný účinok. Po uplynutí tejto lehoty môže návrh na opatrenie prezídia podať niektorý z členov prezídia, najneskôr však do dvoch rokov od právoplatnosti rozhodnutia.

§ 46c

(1) Hospodárske pokuty uložené podľa § 46b organizáciám v pôsobnosti federácie sa odvádzajú do štátneho rozpočtu federácie, hospodárske pokuty uložené ostatným organizáciám sa odvádzajú do štátnych rozpočtov republík.

(2) V rozhodnutí o uložení hospodárskej pokuty sa uvedie, ktorá orgnizácia a akú sumu je povinná odvieť. V rozhodnutí sa uvedie aj štátny orgán, na ktorého účet sa má určená suma odvieť; rovnopis rozhodnutia zašle hospodárska arbitráž aj tomuto orgánu.

§ 46d**Konanie o neplatnosti opatrenia orgánu hospodárskeho riadenia**

(1) Hospodárska arbitráž vysloví neplatnosť opatrenia orgánu hospodárskeho riadenia, ak zistí, že sú pre to splnené podmienky ustanovené osobitným predpisom.³⁾

(2) Konanie o neplatnosti opatrenia orgánu hospodárskeho riadenia začína hospodárska arbitráž na návrh organizácie alebo z vlastného podnetu. Návrh na začatie konania môže organizácia podať najneskôr do troch mesiacov odo dňa, keď opatrenie nadobudlo účinnosť. Z vlastného podnetu začne hospodárska arbitráž konanie aj po tejto lehote, ak je na vyslovení neplatnosti opatrenia orgánu hospodárskeho riadenia naliehavý spoločenský záujem, najdlhšie však do dvoch rokov odo dňa, keď opatrenie nadobudlo účinnosť.

(3) Návrh na začatie konania o neplatnosti opatrenia orgánu hospodárskeho riadenia musí obsahovať označenie orgánu hospodárskeho riadenia, proti ktorému návrh na vyslovení neplatnosti opatrenia smeruje, označenie opatrenia, ktorého neplatnosť má hospodárska arbitráž vysloviť, skutočnosti a dôkazy, ktorými organizácii návrh na vyslovení neplatnosti opatrenia odôvodňuje.

(4) Rovnopis návrhu na začatie konania o neplatnosti opatrenia orgánu hospodárskeho riadenia musí organizácia súčasne zaslať orgánu hospodárskeho riadenia, proti ktorému návrh na začatie konania smeruje.

(5) Orgán hospodárskeho riadenia, proti ktorému návrh na začatie konania o neplatnosti jeho opatrenia smeruje, je povinný do 15 dní po tom, čo dostal rovnopis návrhu, zaslať hospodárskej arbitráži a organizácii, ktorá návrh na začatie konania podala, vyjadrenie k návrhu. Vo vyjadrení sa musí uviesť najmä stanovisko k návrhu a označenie skutočností a dôkazov, na ktoré sa orgán hospodárskeho riadenia odvoláva.

(6) O návrhu na vyslovení neplatnosti opatrenia orgánu hospodárskeho riadenia sa rozhoduje vždy v senáte zloženom z troch štátnych arbitrov, z ktorých jeden predsedá. Týchto arbitrov a predsedajúceho určí príslušný hlavný arbiter. Ak opatrenie, ktorého neplatnosť má hospodárska arbitráž vysloviť, súvisí so zaistením obrany a bezpečnosti štátu alebo s dodávkami v odbore štátnych hmotných rezerv, je jedným z arbitrov náčelník vojenskej zložky Štátnej arbitráže Československej socialistickej republiky alebo jeho zástupca. V konaní začatom z vlastného podnetu sa postupuje obdobne.

(7) Rozhodnutie o neplatnosti opatrenia orgánu hospodárskeho riadenia môže zmeniť alebo zrušiť a prikázať vec na nové prejednanie len prezídium hospodárskej arbitráže. Návrh na toto opatrenie môže prezídiu predložiť organizácia, ktorá návrh na začatie konania o neplatnosti opatrenia orgánu hospodárskeho riadenia podala, alebo orgán hospodárskeho riadenia, o opatrení ktorého sa rozhodlo, do 15 dní od doručenia rozhodnutia; včas podaný návrh má odkladný účinok. Po uplynutí tejto lehoty môže návrh na opatrenie prezídia podať niektorý z členov prezídia, najneskôr však do dvoch rokov od právoplatnosti rozhodnutia.

§ 46e

(1) Pre konanie o uložení hospodárskej pokuty a o neplatnosti opatrenia orgánu hospodárskeho riadenia platia primerane ustanovenia tretej časti.

(2) Ak hospodárska arbitráž začína konanie z vlastného podnetu, začína sa konanie dňom vydania rozhodnutia o začatí konania.

(3) Za tieto konania sa arbitrážne poplatky neplatia.

Piata časť
Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia

§ 47
Počítanie lehôt

Lehota pre podanie a pre všetky ostatné prejavy organizácií je zachovaná, ak písomnosť najneskoršie posledný deň lehoty na sobotu alebo došla hospodárskej arbitráži alebo bola podaná doporučené na poštu. Ak prípadne posledný deň lehoty na deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší budúci pracovný deň.

§ 47a

Ak z konania organizačnej jednotky organizácie⁷⁾ je organizácia zviazaná alebo ak organizácia zodpovedá za záväzky svojej organizačnej jednotky, pokladá sa právo uplatnené voči organizačnej jednotke tiež za právo uplatnené voči organizácii.

§ 48

Arbitrážne orgány zriadené podľa doterajších predpisov sa považujú za orgány zriadené podľa tohto zákona. Pre ich organizačné začlenenie, príslušnosť a pre konanie pred nimi však platí tento zákon.

§ 49

(1) Arbitrážne orgány a sudy dokončia spory začaté u nich pred účinnosťou tohto zákona, i keby podľa jeho ustanovení tieto spory do ich právomoci alebo príslušnosti už nepatrili.

(2) V sporoch, ktoré podľa tohto zákona hospodárska arbitráž nerozhoduje a rozhodujú ich sudy (§ 2 ods. 2, prípadne 3 a § 3), sú organizácie, medzi ktorými takýto spor je, spôsobilé byť účastníkom konania pred súdmi.

(3) Právomoc v hospodárskych sporoch o náhradu škody súvisiacej s prevádzkou dopravných prostriedkov (včítane sporov z regresných nárokov) prejde na hospodársku arbitráž dňom, ktorý určí vláda Československej socialistickej republiky. Do toho dňa rozhodujú tieto spory podľa doterajších predpisov sudy.

§ 50

Všetky orgány i pracovníci akokoľvek činní v arbitrážnom konaní sú povinní urobiť všetky opatrenia potrebné na to, aby sa štátne, hospodárske a služobné tajomstvo zachovalo.

§ 51

Zrušujú sa
vyhláška hlavného arbitra Československej socialistickej republiky č. 147/1957 Ú.l. (Ú.v.), ktorou sa vydáva arbitrážny poriadok,
vyhláška ministerstiev spravodlivosti a financií č. 149/1957 Ú.l. (Ú.v.) o výkone arbitrážnych rozhodnutí,
vyhláška hlavného arbitra Československej socialistickej republiky č. 140/1960 Zb. o poverení rozhodovaním niektorých sporov patriacich pred Štátnu arbitráž Československej socialistickej republiky v znení predpisov ju meniacich a doplňujúcich a
predpisy o rezortných (družstevných) arbitrážach vydané príslušnými ministrami (ústrednými sväzmi družstiev).

§ 52

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1963.

Čl. II

Pokiaľ vláda Českej socialistickej republiky alebo vláda Slovenskej socialistickej republiky neurobí opatrenie podľa § 6 ods. 2, vykonávajú krajské štátne arbitráže včítane Štátnej arbitráže pre hlavné mesto Prahu a Štátnej arbitráže pre mesto Bratislavu svoju činnosť v doterajšom rozsahu a v doterajších obvodoch pôsobnosti.

Čl. II

Ustanovenie § 9a sa nevzťahuje na pracovníkov orgánov hospodárskej arbitráže, ktorých pracovný pomer vznikol pred 1. januárom 1983.

Čl. II**Prechodné ustanovenia**

(1) Súdny dokončia spory začaté na nich pred účinnosťou tohto zákona, aj keď podľa ustanovení tohto zákona tieto spory do ich právomoci nepatria.

(2) Arbitrážne konania začaté pred účinnosťou tohto zákona sa ukončia podľa doterajších predpisov. Proti rozhodnutiam vydaným v týchto konaniach nie sú prípustné opravné prostriedky podľa tohto zákona. Pri preskúmaní týchto rozhodnutí sa postupuje podľa doterajších predpisov.

(3) Lehota pre výkon rozhodnutia, ktorá začala plynúť pod 1. májom 1990, sa až do jej zakončenia posudzuje podľa doterajších predpisov.

(4) Platenie a výška arbitrážnych poplatkov za odvolanie (§ 39 ods. 3 zákona o hospodárskej arbitráži) sa spravuje príslušnými ustanoveniami osobitných predpisov,⁷⁾ ktorými sa určujú arbitrážne poplatky, upravujúcimi poplatky za preskúmanie rozhodnutia.

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

- *) Zák. č. 47/1959 Zb. o úprave právnych pomerov znalcov a tlmočníkov.
- *) § 14 ods. 2 a § 89 vládneho nariadenia č. 100/1966 Zb. o plánovitom riadení národného hospodárstva.
- 1) § 1, § 17 ods. 2 a § 26a Hospodárskeho zákonníka č. 109/1964 Zb. v znení neskorších predpisov.
- 2) § 26c a 384b Hospodárskeho zákonníka.
- 3) § 129g a 129k Hospodárskeho zákonníka.
- 4) § 1 ods. 2 zákona č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov.
- 5) § 107 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka.
- 6) § 14 zákona č. 158/1989 Zb. o bankách a sporiteľniach.
- 7) Nariadenie ministra financií č. 78/1958 Zb., ktorým sa určujú arbitrážne poplatky.

